

Nr 34.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om virkesmätning, m. m., såvitt propositionen hänvisats till lagutskott, dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom en den 28 februari 1947 dagtecknad proposition, nr 95, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att

dels antaga ett vid propositionen fogat förslag till lag om virkesmätning, *dels ock* å riksstaten för budgetåret 1947/48 under nionde huvudtiteln anvisa ej mindre till Kostnader för virkesmätning ett förslagsanslag av 80 000 kronor än även till Kurser för virkesmätare m. m. ett anslag av 10 000 kronor.

Propositionen har, såvitt angår anslagen, hänvisats till jordbruksutskottet och i övrigt till lagutskott. I den del propositionen hänvisats till lagutskott har den behandlats av andra lagutskottet.

I samband med propositionen har utskottet till behandling förehåft tre i anledning av densamma väckta motioner, nämligen

inom första kammaren

nr 239 av herr *Carl Sundberg m. fl.* samt

nr 240 av herr *Gustav Emil Andersson m. fl.* ävensom

inom andra kammaren

nr 357 av herr *Pettersson* i Norregård *m. fl.*, likalydande med nr 240 i första kammaren.

Beträffande de skäl som anförts till stöd för det genom propositionen framlagda lagförslaget får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

Motionärernas yrkanden återgivas i det följande (s. 20). I fråga om motiveringen för yrkandena hänvisas till motionerna.

Gällande lagstiftning om virkesmätning.

Försäljning av avverkat virke sker i vårt land regelmässigt på det villkor, att köpeskillingen skall utgå i förhållande till virkets mängd och kvalitet. I anslutning härtill brukar vid försäljningen avtalas, att virket senare skall inmätas för fastställande av köpeskillingens belopp.

Tidigare företogs mätningen av försålt virke endast mera sällan av säljare och köpare gemensamt eller av mätare, som representerade dem båda; mätningens verkställande uppdrogs vanligen i stället åt köparen eller dennes mätare. Mätningen skedde i allmänhet utan tillämpning av fasta regler eller mätningssinstruktioner.

På grund av rådande missförhållanden i fråga om sättet för virkesmätningens utförande uppkom tidigt tanken att genom sammanslutande av trävarubolagen och andra större virkesköpare i särskilda virkesmätningssammanslutningar söka åstadkomma enhetliga och objektiva metoder för virkets mätning. Inom de delar av landet, där trävaruindustrien nått en mera betydande utveckling, bildades efter hand inom olika grupper av de virkesköpande bolagen, representerande skilda inköpsområden, ett flertal virkesmätningssammanslutningar. Sammanslutningarnas verksamhetsområden utgjordes huvudsakligen av norra och vissa delar av mellersta Sverige. Deras främsta uppgift var att verkställa mätning av virke, som inköpts av sammanslutningarnas medlemmar (*köpvirke*); sammanslutningarnas medlemmar ägde emellertid genom sammanslutningarna erhålla mätning även av sådant virke, som medlemmarna avverkat å dem tillhöriga fastigheter eller å skogar vartill medlemmarna förvärvat avverkningsrätt (*eget virke*).

Den organisation för mätning av virke, som sålunda genomfördes inom de delar av landet, där trävaruindustrien nått en mera betydande utveckling, var från virkessäljarnas synpunkt icke tillfredsställande. Särskilt i de nordligare landsdelarna hade de stora industriella företagen, som voro de huvudsakliga virkesköparna, genom virkesmätningssammanslutningarna kommit att behärska hela mätningssammanslutningsförfarandet. Då det pris, som utgår för virke, naturligen är i hög grad beroende av det sätt, varpå mätningen utföres, ansågs hänsyn till billighet och rättvisa kräva att även säljarna av virket erhöles inflytande å mätningen. Ett sådant inflytande befanns dock ej kunna ernås utan lagstiftningens medverkan.

Med anledning av hemställan av 1932 års riksdag beslöt Kungl. Maj:t att utredning skulle verkställas rörande virkesmätningssammanslutningarnas verksamhet. Den sålunda beslutade utredningen ombesörjdes av den s. k. virkesmätningssammanslutningskommissionen, och på grundval av ett av kommissionen avgivet betänkande (SOU 1934: 32) tillkom *lagen den 20 juni 1935* (nr 369) *om virkesmätning*, nedan kallad 1935 års lag. Denna lag, som är en fullmaktslag omfattande 47 paragrafer, är alltjämt gällande.

Enligt lagens 1 § äger Kungl. Maj:t, då skäl därtill äro, förordna att inom Stockholms, Uppsala, Älvsborgs, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län eller viss del av dessa län mätning av sådant runt virke av barrträd, som är avsett för industriellt bruk, förädling eller export i oförädlat skick, må, där mätningen skall ligga till grund för bestämmande av köpeskilling eller annat vederlag för virket, ombesörjas allenast av särskild nämnd, virkesmätningssammanslutning. Innan sådant förordnande meddelas av Kungl. Maj:t, skola virkessäljare och virkesköpare ävensom vederbörande hushållnings-

sällskap och handelskammare höras i ärendet. Begränsningar i förordnandet kunna göras, så att särskilda slag av runt virke undantagas eller inskränkningar ske såsom i fråga om virke avsett att förädlas vid mindre träförädlingsverk.

Virkesmättningsnämnd skall enligt lagens 21 § vara sammansatt av lika antal representanter för virkessäljare och virkesköpare samt en opartisk ordförande. Ledamöterna skola utses av Kungl. Maj:t. Nämnden äger jämlikt 3 § att inom den anvisat verksamhetsområde ombesörja även annan mätning av virke än sådan, som omfattas av förordnande enligt lagens 1 §. Enligt 5 § utfärdar Kungl. Maj:t instruktion rörande förfarandet vid mätning även som till ledning för virkessäljare och virkesköpare mättningsregler för olika slag av virke. I 10 § stadgas att mätning skall verkställas av ojäviga mätare. Erforderlig personal skall enligt 4 § finnas anställd hos nämnden. Enligt 13 § skall över allt vad vid mättningsförrättning förekommit upprättas skriftlig handling (mätbesked). Sakägare, som ej åtnöjes med mättningsförrättning, äger enligt 15 § klagorätt hos virkesmättningsnämnd.

Under de närmaste åren efter lagens tillkomst verkställdes vissa undersökningar och gjordes vissa framställningar i fråga om lagens tillämpning. Resultatet blev dock att lagen icke blev satt i tillämpning. I stället överenskomms mellan de olika intressentgrupperna, att virkesmätningen alltjämt skulle ordnas på frivillighetens väg. En del ändringar vidtogos i virkesmättningsföreningarnas organisation, varigenom virkessäljarna och virkesköparna blevo lika representerade i föreningarnas styrelser. Något förordnande om lagens tillämpning har ej heller senare meddelats. Syftet med lagstiftningen har nämligen i stort sett ändock vunnits.

I samband med de överväganden, som under krigsåren ägde rum i fråga om statliga ingripanden i prisreglerande syfte å virkesmarknaden, aktualiserades åter spørsmålet att åstadkomma en förbättrad ordning för mätning av virke. Från vissa krisorgan framställdes krav på genomförande av en lagstiftning, som möjliggjorde att på ett snabbt och förhållandevis enkelt sätt få till stånd mätning av ved och annat virke. Det påpekades att bristande enhetlighet vid mättningsförfarandet i åtskilliga fall försvårat en effektiv övervakning av gällande prisregleringar. De statliga ingripandena på vedmarknaden ansågos göra det nödvändigt att under vissa förhållanden mätning av brännved kunde komma till stånd på sådant sätt, att mätningen erhöles vitsord gentemot såväl säljare som köpare.

Det ansågs ej lämpligt att för nu angivet ändamål utsträcka bestämmelserna i 1935 års lag att avse även de södra delarna av landet och att omfatta jämväl de virkessortiment, beträffande vilka en auktoriserad mätning befunnits önskvärd men som ej innefattades under nämnda bestämmelser. En helt ny lagstiftning på ifrågavarande område ansågs därför nödvändig. I anledning härav tillkom *lagen den 30 juni 1943* (nr 453) *med vissa bestämmelser om mätning av ved och annat virke*, i fortsättningen benämnd 1943 års lag.

Denna lag, som ursprungligen gällde t. o. m. den 30 juni 1944, har två gånger förlängts, första gången för ett år och andra gången för två år. Giltighetstiden för lagen kommer alltså att utgå den 30 juni 1947.

Enligt lagens 1 § skall det ankomma på Kungl. Maj:t att, då särskilda skäl därtill äro, förordna att inom riket eller viss del därav mätning av ved eller annat virke skall, där mätningen är avsedd att ligga till grund för bestämmande av vederlag för virket eller för fastställande av annan ersättning såsom kostnad för transport av virket, utföras i enlighet med föreskrifter, som meddelas av Kungl. Maj:t eller myndighet Kungl. Maj:t bestämmer. Om förhållandena därtill föranleda, skall förordnandet jämväl kunna innefatta att mätningen skall, där så påfordras av den vars rätt beröres av mätningen, utföras av virkesmätare, som av Kungl. Maj:t eller myndighet Kungl. Maj:t bestämmer därtill erhållit tillstånd (auktorisation). Finnes visst slag av virke böra undantagas från förordnande, som här avses, eller påkallas eljest av förhållandena inskränkningar, skola därav föranledda begränsningar i förordnandet göras. Undantag från meddelat förordnande skall ock för särskilt fall kunna medgivnas av myndighet, som Kungl. Maj:t bestämmer.

I 2 § stadgas, att auktorisation som virkesmätare skall få meddelas allenast den, som vunnit nödig erfarenhet om virkesmätning. Virkesmätningssörening ävensom annan sammanslutning med liknande syfte må, om så prövas lämpligt, erhålla auktorisation. Sker det, skall på sammanslutningen ankommande mätningensarbete utföras av mätningsspersonal, som är anställd i sammanslutningens tjänst. Jämlikt 3 § skall mätbesked upprättas över vad som förekommit vid mätningssförrättning. I samma paragraf är vidare stadgat, att föreskrifter angående gäldande av kostnader, som uppkommit i anledning av mätningssförrättning, skola meddelas av Kungl. Maj:t. Klagan över auktoriserad mätning skall enligt 5 § kunna föras hos skogsstyrelsen inom tio dagar efter förrättningens avslutande, såframt sakägare icke vid avslutandet eller sedermera före klagotidens utgång skriftligen godkänt förrättningen; över skogsstyrelsens beslut skall klagan ej kunna föras. Jämlikt 6 § straffas med dagsböter den, som visar vårdslöshet eller försummelse vid utförande av mätning enligt lagen eller som förhindrar eller försvårar verkställande av mätning eller åsidosätter vad på honom ankommer till fullgörande av föreskrift som meddelats med stöd av lagen. Ombesörjer någon virkesmätning utan att vara berättigad att verkställa mätningen, är straffet enligt 7 § också dagsböter.

Förordnande jämlikt 1943 års lag har meddelats genom särskilda kungörelser, den nu gällande av den 31 december 1943 (nr 944). Kungörelsen innehåller utöver förordnande enligt 1 § 1943 års lag även andra föreskrifter bl. a. om tillsynsmyndighet och gäldande av kostnader i anledning av mätningssförrättning. Kungörelsen innehåller i väsentliga delar följande.

Mätning av sågtimmer av furu och gran, fanér- och plywoodvirke av furu, slipersämnen av furu och lärk, sparr- och bjälkämnena av furu och gran, kraftledningsstolpar av furu, telegraf- och telefonstolpar av furu och lärk,

sågbar kubb av furu och gran, massaved, sågtimmer av björk, klibbal, asp, ek och bok, möbelfanér- och plywoodvirke av björk, klibbal och asp, fanérvirke av ek, tändsticksvirke av björk, klibbal och asp, skidvirke av björk, kubb av björk, klibbal, asp och bok, träullsved av furu, gran och asp samt brännved och flottningsbrännved skall, där mätningen är avsedd att ligga till grund för bestämmande av vederlag för virket, utföras enligt av skogsstyrelsen meddelade föreskrifter, i den mån Kungl. Maj:t ej därom särskilt förordnat. Finnes så påkallat, må för olika delar av riket skilda föreskrifter utfärdas. För särskilt fall skall skogsstyrelsen äga medgiva undantag från meddelade mätningföreskrifter. Sådan mätning varom förut sagts skall, där så påfordras av den vars rätt beröres av mätningen, utföras av virkesmätare, som därtill erhållit auktorisation. I fråga om brännved i partier understigande etthundra kubikmeter travat mått skall auktoriserad mätning, utan att frivillig mätning enligt gällande föreskrifter ägt rum, icke få utföras, med mindre parterna äro ense om att mätning skall utföras av auktoriserad virkesmätare eller skogsstyrelsen med hänsyn till föreliggande särskilda förhållanden finner skäl bifalla framställning av ena parten om sådan mätning.

Med stöd av de bemyndiganden, som genom kungörelsen givits skogsstyrelsen, har styrelsen utfärdat ett stort antal cirkulär. Därjämte har inom skogsstyrelsen igångsatts ett omfattande utredningsarbete i syfte att få till stånd enhetliga mätningföreskrifter om möjligt för landet i dess helhet eller åtminstone beträffande större sammanhängande områden avseende massaved i fast mått och sågtimmer.

Auktorisation som virkesmätare har av Kungl. Maj:t meddelats samtliga tio nu verksamma virkesmätningföreningar. Däremot har skogsstyrelsen icke funnit anledning att meddela sådan auktorisation åt enskild person.

Slutligen bör erinras om *förordningen den 9 maj 1924* (nr 118) *med vissa bestämmelser angående handel med brännved och annat virke i löst mått*. Enligt förordningen må vid försäljning i löst mått annan brännved än småved och gengasved icke angivas i andra enheter än kubikmeter och delar av kubikmeter. I tillämpliga delar skall denna bestämmelse gälla jämväl vid försäljning i löst mått av annat virke.

Skogsstyrelsens förslag till virkesmätninglag.

För att verkställa utredning och framlägga förslag rörande skogsbrukets ekonomiska läge och de åtgärder, som kunde vidtagas för att höja dess bärkraft, tillkallades *1936 års skogsutredning* med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 23 juli och den 3 oktober 1936. Utredningsuppdraget utvidgades den 10 januari 1941 till att avse bl. a. frågan om reglering av virkesmätningen inom de delar av landet, där gällande lagstiftning icke vore tillämplig.

Genom beslut den 5 juni 1942 förordnade Kungl. Maj:t, att de arbetsuppgifter, som åvilade utredningen, skulle övertagas av *skogsstyrelsen*. Sedan sty-

relsen fullgjort sitt utredningsuppdrag i nu ifrågavarande del, överlämnade den med skrivelse den 30 augusti 1946 betänkande med förslag till lag om virkesmätning m. m. (SOU 1946: 63).

Det av skogsstyrelsen framlagda förslaget till lag om virkesmätning innebär i huvudsak följande.

Kungl. Maj:t skall äga förordna att inom riket eller viss del därav mätning av virke skall, i den omfattning Kungl. Maj:t bestämmer, utföras i enlighet med föreskrifter, som meddelas av Kungl. Maj:t eller efter Kungl. Maj:ts bestämmande av skogsstyrelsen. Då särskilda skäl därtill äro, skall Kungl. Maj:t tillika äga förordna att inom riket eller viss del därav mätning av virke må, i den omfattning Kungl. Maj:t föreskriver, ombesörjas allenast av virkesmätare, som därtill erhållit tillstånd (auktorisation) av Kungl. Maj:t eller efter Kungl. Maj:ts bestämmande av skogsstyrelsen. Finnes visst slag av virke böra undantagas från förordnande eller påkallas eljest av förhållandena inskränkningar, skola därav föranledda begränsningar i förordnandet göras. Undantag från meddelat förordnande skall för särskilt fall kunna medgivas av skogsstyrelsen.

Med mätning av virke förstås i lagen dels bestämmande genom räkning och mätning av virkets stycketal och dimensioner eller, där virket mätes i travat mått, av antalet och dimensionerna av de staplar eller travar, vari virket upplagts, dels ock bedömande av virkets beskaffenhet.

Auktorisation som virkesmätare skall få meddelas allenast den, som vunnit nödig erfarenhet om virkesmätning. Där så prövas lämpligt, skall auktorisation kunna meddelas virkesmätningsförening eller annan sammanslutning, som har till syfte att åstadkomma en betryggande och opartisk mätning och vars stadgar fastställts av Kungl. Maj:t, eller ock särskild s. k. virkesmätningsnämnd. Auktorisation skall kunna begränsas att avse visst område eller på annat sätt inskränkas. Den skall när som helst kunna återkallas.

Erhåller virkesmätningsförening eller annan sammanslutning eller virkesmätningsnämnd auktorisation som virkesmätare, skall på sammanslutningen eller nämnden ankommande mätningsarbete utföras av mätningspersonal, som antingen är anställd hos sammanslutningen eller nämnden eller ock av denna godkänts för sådant arbete.

Vid prövning av stadgar för virkesmätningsförening eller annan sammanslutning skall särskilt tillses att stadgarna innehålla föreskrift därom, att virkessäljar- och virkesköparintressen skola vara lika företrädna inom sammanslutningens styrelse samt att hos sammanslutningen eller gemensamt för flera sådana sammanslutningar skall finnas en nämnd (kontrollnämnd) med uppgift att, där så påkallas, öva tillsyn över mätningsarbetet. Kontrollnämnd skall bestå av tre ledamöter och lika antal suppleanter, vilka skola företräda virkessäljar-, virkesköpar- och skogsarbetarintressen.

Virkesmätningsnämnd skall enligt Kungl. Maj:ts bestämmande bestå av fem eller sju ledamöter jämte lika antal suppleanter, som för tre år i sänder förordnas av Kungl. Maj:t. Ordförande och suppleant för denne skola utses

bland personer, som ej kunna anses företräda virkessäljar- eller virkesköparintressen. Av övriga ledamöter och suppleanter skall ena hälften företräda virkessäljar- och andra hälften virkesköparintressen. För virkesmättningsnämnd eller gemensamt för flera sådana nämnder skall finnas kontrollnämnd med sammansättning som förut sagts. Ledamöterna och suppleanterna i sådan kontrollnämnd skola förordnas av Kungl. Maj:t för tre år i sänder. Kungl. Maj:t skall utfärda reglemente för virkesmättningsnämnd.

Över vad vid mättningsförrättning förekommit skall upprättas skriftlig handling (mätbesked), som så snart ske kan skall tillställas sakägarna.

Kostnader, som uppkomma i anledning av auktoriserad mättningsförrättning, skola gäldas av sakägaren och, om flera sakägare finnas, av dessa enligt grunder, varom överenskommelse kan ha träffats. Föreligger icke sådan överenskommelse, skola sakägarna svara för kostnaderna i enlighet med föreskrifter, som meddelas av Kungl. Maj:t. Mättningsökande skall vara pliktig att erlagga förskottsersättning för mätningen.

Tillsyn över mättningsarbetets fullgörande skall utövas av skogsstyrelsen.

Sakägare, som är missnöjd med auktoriserad mättningsförrättning, skall äga föra talan däröver hos vederbörande kontrollnämnd inom tio dagar efter förrättningens avslutande, såframt han icke vid avslutandet eller sedermera före klagotidens utgång skriftligen godkänt förrättningen. Klagan över kontrollnämndens beslut skall kunna föras hos skogsstyrelsen. Över skogsstyrelsens beslut rörande auktoriserad mättningsförrättning skall däremot klagan ej få föras. Beslut, som enligt lagen eljest meddelats av skogsstyrelsen, skall kunna överklagas hos Kungl. Maj:t.

Visar någon vårdslöshet eller försummelse vid utförande av mätning enligt lagen eller ombesörjer någon auktoriserad virkesmätning utan att vara därtill berättigad, skall han straffas med dagsböter. Detsamma skall gälla där någon förhindrar eller försvårar verkställande av mätning eller åsidosätter vad på honom ankommer till fullgörande av föreskrift, som meddelats med stöd av lagen.

Ur *skogsstyrelsens motivering* till sitt lagförslag skall här återgivas vad styrelsen anfört till stöd för vidtagande av åtgärder för att även i södra Sverige sammanföra virkesmätningen till särskilda organ såsom redan beträffande huvudparten av inmätningen skett i de norra och mellersta delarna av landet. Då tidigare fråga härom väckts, har däremot framställts bl. a. den erinran, att i södra Sverige betingelserna för en organiserad mätning skulle vara helt annorlunda än i landets övriga delar. Skogsstyrelsen har rörande detta spörsmål anfört.

De betänkligheter, som anförts mot anordnande av en mera centraliserad mätning av köpvirket i södra Sverige genom särskilda mättningsorgan, torde i flera hänseenden vara överdrivna och starkt generaliserade. Sålunda kan framhållas att mätningen exempelvis i Bohuslän och Dalsland, i södra Värmland och Dalarna samt i norra Uppland och Västmanland, där förhållandena i väsentliga hänseenden äro likartade med dem i södra Sverige, till övervägande delen utförts av där verksamma inmättningsföreningar. En omfat-

tande mätning äger sålunda i dessa landsdelar rum vid väg. Mätningen blir därigenom spridd över stora områden. Likaså äro, åtminstone beträffande Dalsland och Värmland, träförädlingsföretagen icke koncentrerade till enstaka platser utan ganska jämnt fördelade utöver hela landsändan. I detta sammanhang må såsom särskilt anmärkningsvärt framhållas att Werm-ländska inmätningföreningen hör till dem bland virkesmätningföreningarna som inom sitt område fått sig anförtrord den största andelen av den totala inmätningen inom området och detta trots att de lokala förutsättningarna för en koncentrerad inmätning åtminstone i södra delen av föreningens verksamhetsområde anses sämre än i norra Sverige. Erfarenheten av den mätningens verksamhet, som hittills handhafs av Södra Sveriges virkesmätningförening, ger vid handen att mätningens kostnader vid en centraliserad mätning i södra Sverige, därest denna omfattar en väsentlig del av det avverkade virket, sannolikt endast obetydligt skulle överstiga motsvarande kostnader i norra och mellersta Sverige. I varje fall torde nämnda kostnader icke nämnvärt inverka på virkets rotvärde.

Beträffande ett så viktigt sortiment som massaved har en gemensam inmätning i viss grad kommit till stånd redan före bildandet av Södra Sveriges virkesmätningförening. Även om svårigheter föreligga för en centraliserad mätning därigenom, att virket ligger spritt å ett flertal upplagsplatser framförallt utmed olika enskilda skogsbilvägar men även vid allmänna vägar och järnvägar, synas dessa svårigheter i stort sett icke vara större för mätning genom ett särskilt organ än för mätning ombesörjd av de olika köparna själva. Man får ej förbise att stora virkespartier avlämnas på sådant sätt, att en mera koncentrerad mätning kan äga rum. Detta gäller bl. a. beträffande åtskilliga av domänverkets försäljningar. Problemet ställer sig dessutom i fråga om massaveden enklare än beträffande andra gagnsvirkes-sortiment därigenom, att varje köparens sammanlagda inköpskvantitet i allmänhet är betydande. Vad som anförts beträffande detta sortiment giver alltså vid handen att föreliggande organisatoriska svårigheter för anordnande av opartisk mätning äro överkomliga.

Att anordna opartisk inmätning av sågtimmer och liknande sortiment är i många fall svårare än beträffande massaved. Å andra sidan får emellertid ej förbises att stora sammanhängande försäljningar av timmer från en och samma skogsägare och betydande inköp från samma virkesförbrukare förekomma även i södra Sverige. Kostnaderna för mätningen av dylikt virke böra ej ställa sig dyrare, om mätningen verkställes genom ett särskilt mätningorgan än om den äger rum genom köparna själva, snarare bör motsatsen bliva fallet. Något avgörande hinder att åstadkomma en opartisk mätning för sådant sågtimmer synes icke föreligga.

Det må ej heller förbises att, även om de inom ett visst skogsområde eller utmed en och samma väg eller vid samma järnvägsstation från en säljare för en köparens räkning avlämnade virkespartierna mången gång äro relativt obetydliga, samtidigt inom samma område regelmässigt avlämnas virkespartier såväl från andra skogsägare som till andra köpare. Den samlade kvantiteten virke, som under en säsong skall inmätas vid samma järnvägsstation eller utmed en och samma väg, är i allmänhet icke av obetydlig storlek. Även om icke allt virke, som levereras utmed samma väg, torde kunna inmätas vid samma tillfälle, bör mätning genom ett organ, som erhåller tillräckligt stor del av den totala inmätningen, obetingat kunna, under beaktande jämväl av parternas berättigade intressen, organiseras på sådant sätt, att kostnaderna regelmässigt bliva lägre än om parterna själva ombesörja mätningen. Genom att försäljningen av virke numera i växande omfattning äger rum genom säljarnas egna organisationer torde en centralise-

rad inmätning än mera underlättas och kunna avse även relativt små partier. Det förtjänar anmärkas att virkesmätningen i Norrland även vid flottlederna mången gång berör små spridda partier, som ligga mycket otillgängliga i förhållande till andra kommunikationsleder.

Beträffande virke, som levereras till verkliga småförbrukare, torde en opartisk inmätning i vissa fall ställa sig betydligt svårare att organisera inom en rimlig kostnadsram. En stor del av sådant virke levereras också av säljarna direkt vid såg. I detta sammanhang må ock erinras att det redan enligt 1935 års virkesmätningsslag är förutsatt att det däri avsedda mätningsslaget icke skall behöva omfatta virke, som är avsett att förädlas vid mindre sågverk eller andra mindre träförädlingsverk. Antalet sådana mindre träförädlingsverk är emellertid vida talrikare i södra än i norra Sverige. Om man önskar åstadkomma en förbättring av virkesmätningen i södra Sverige, torde man dock knappast böra helt utesluta de mindre företagen. Att utgå från att ett opartiskt organs mätare i allmänhet skall utföra mätningen av det virke, som exempelvis levereras direkt vid såg, låter sig icke göra. Inom Wermländska inmätningsslagets verksamhetsområde samt i viss utsträckning även på andra håll, bl. a. i Dalarna och Gästrikland, där förhållandena i många hänseenden äro lika dem i södra Sverige, har detta problem emellertid tillfredsställande lösts på det sättet, att inmätningen av virke vid såg eller fabrik (även massafabriker) visserligen äger rum i föreningens regi men av vederbörande köparens egen personal. På framställning av virkesköparen bemyndigar vederbörande virkesmätningsslag härvid lämpliga personer bland köparens folk att verkställa inmätningen vid sågen eller fabriken efter föreningens instruktion. Liksom andra mätare äro dessa skyldiga att verkställa mätningarna efter bästa förstånd, med övöld, nit och redlighet samt i enlighet med gällande instruktioner och reglemente. Förevarande mätningar äro liksom varje annan mätning underkastade kontroll från virkesmätningsslagets sida. Den säljare, som icke är nöjd med inmätningen, kan givetvis påkalla kontrollmätning, därvid föreningens kontrollmätare anlitas. Uträkningen av mätbesked sker centralt genom föreningens försorg. Mätbeskeden tillställas sakägarna genom virkesmätningsslagets förening. Några merkostnader för dessa mätningar vid såg eller fabrik uppstå på detta sätt i allmänhet icke, och föreningen debiterar regelmässigt ej heller för annat än andel i föreningens allmänna kostnader, motsvarande bl. a. utgifterna för uträkning av mätbesked och för kontrollen. Det virke, som dessa företagare icke erhålla levererat vid egna verk utan själva avhämta, skall givetvis i vanlig ordning inmätas genom föreningens egna mätare.

Genom en på detta sätt organiserad mätning torde man även i södra Sverige böra ha möjlighet att genom ett opartiskt organ övervaka en mycket väsentlig del av mätningen av det virke, som levereras direkt vid företagen. Emellertid torde, även om sådan organisation genomföres av virkesmätningsslaget i lämplig utsträckning, vissa virkespartier liksom i övriga delar av landet rimligen icke kunna inmätas i mätningsslagets egen regi. Detta gäller först och främst sådant virke, som är avsett för köparens husbehov. Men även vissa andra mindre försäljningar böra måhända, åtminstone till en början, undantagas från mätningsslagets mätningar.

Som nyss nämnts åsyftar ej heller 1935 års lag att virkesmätningsslagets medlemmar ovillkorligen skulle inmäta sådant virke, som vore avsett att förädlas vid mindre sågverk eller andra mindre träförädlingsverk. Men även i andra fall avsågs att undantag skulle meddelas från virkesmätningsslagets medlemmars inmätningar, t. ex. beträffande virke, som avyttrades till en del mindre virkesförbrukare såsom byggmästare, hantverkare, vissa fastighetsägare m. fl., eller virke, som utdrevs till avlägset belägna sjöar, vattendrag eller andra

transportleder eller som eljest upplagts för mätning å avlägset liggande eller otillgängliga platser. Då ett närmare angivande i lagen av alla de fall, då undantag från monopolet vore påkallade för vinnande av en ändamålsenlig virkesmätning, ej lämpligen ansågs kunna ske, förutsattes att erforderliga föreskrifter därutinnan skulle meddelas i administrativ väg. Härför ansågs även tala den omständigheten, att ifrågakvarande undantag borde utformas med hänsyn till de växlande förhållanden, som i skilda fall förelåge, och jämväl borde kunna jämkas efter inträdande förändringar i dessa förhållanden.

Vad nu anförts beträffande undantag från virkesmätningensmonopolet enligt 1935 års lag synes skogsstyrelsen i stort sett böra tillämpas i fråga om gränsdragningen mellan fri mätning och mätningensorganets mätning. Överhuvud taget synes icke böra föreskrivas att virkesmätningen obetingat skall tillkomma mätningensorganet i fall, där sådana omständigheter föreligga att mätning genom organet stöter på stora praktiska svårigheter av ekonomisk eller annan art.

Yttranden över skogsstyrelsens förslag.

Över skogsstyrelsens betänkande ha efter remiss yttranden avgivits av statskontoret, mynt- och justeringsverket, allmänna lönenämnden, domänstyrelsen, kommerskollegiet och handelskamrarna, statens bränselekommission, länsstyrelserna, hushållningssällskapens förvaltningsutskott, skogsvårdsstyrelserna ävensom Sveriges lantbruksförbund, Sveriges industriförbund, Sveriges skogsägareförbund, Sveriges skogsägareföreningars riksförbund, Svenska skogs- och flottningsarbetareförbundet, Svenska lantarbetareförbundet, virkesmätningrådet och samtliga virkesmätningföreningar, Sveriges virkesmätarens riksförbund samt Norrlands skogsvårdsförbund.

Av de nämnda myndigheterna och sammanslutningarna, som hörts, har ett tjugotal avstyrkt skogsstyrelsens lagförslag. Från några håll har påyrkats anstånd med lagstiftning på förevarande område. Övriga hörda myndigheter och korporationer, uppgående till ett antal av omkring åttio, ha i princip tillstyrkt förslaget eller lämnat detta utan erinran.

I de yttranden, i vilka förslaget avstyrkts, ha såsom skäl härför framförts i huvudsak följande synpunkter. Genom den frihet beträffande mätningen, som för närvarande rådde, hade några nämnvärda olägenheter icke uppstått, varför behov av den föreslagna lagstiftningen ej förelåge. De av skogsstyrelsen förordade bestämmelserna vore ej lämpliga med avseende å förhållandena i södra Sverige utan skulle där förorsaka avsevärt besvär och dryga kostnader för dem som komme att därav beröras. Vissa av de i lagförslaget upptagna föreskrifterna, särskilt de som rörde mätningen av eget virke, finge anses alltför hårt ingripa i den enskildes handlingsfrihet.

Som skäl för det framförda yrkandet om anstånd med lagstiftningen har åberopats, att större erfarenhet från de nu verksamma virkesmätningföreningarnas arbete borde samlas, innan förfarandet på virkesmätningensområdet definitivt lagfästes.

Även i de yttranden, vari den föreslagna lagstiftningen i princip tillstyrkts

eller lämnats utan erinran, ha åtskilliga invändningar framställts mot den utformning, förslaget erhållit. Framför allt ha invändningar rests mot det likställande av eget virke med köpvirke, som förslaget innefattar. Vissa anmärkningar ha även riktats mot den tillämnade organisationen av mätningsoorganen. Jämväl vad som föreslagits för åstadkommande av enhetliga mätningföreskrifter har från flera håll blivit föremål för gensagor.

I några yttranden har givits uttryck för nödvändigheten av att vid ett genomförande av skogsstyrelsens förslag gå fram med särskild försiktighet såvitt angår förordnande om opartisk inmätning i södra Sverige. I det av *Sveriges skogsägareförbund* avgivna yttrandet göres härutinnan följande uttalanden.

Förbundet finner det angeläget att själva inmätningens verksamheten beträffande köpvirke i största möjliga omfattning sker genom från parterna fristående, opartiska organ. Så sker ju redan nu i väsentlig omfattning genom de på enskilt initiativ tillkomna virkesmätningsföreningarna, beträffande vilkas verksamhet skogsstyrelsen, sedan såväl säljare- som köpareparten fått likvärdig representation i föreningarnas styrelser, icke haft något att erinra. Det är ovedersägligt att dessa föreningar utföra mätningen med stor teknisk skicklighet samt med oväld. Inom de delar av landet, där inmätningen kunnat koncentreras till flottlederna, har det även varit möjligt att verkställa huvudparten av all inmätning av köpvirke genom sagda föreningar. Däremot har det visat sig vara väsentligt svårare att organisera inmätning genom mätningförening i de södra delarna av landet. Mätningen är där utspridd efter vägarna i skogarna, ofta med mycket små partier på varje plats. Stundom har framkörning skett till lastplats, men detta sker dock i tämligen ringa omfattning. Köparen avhämtar oftast virket med bil vid skogsbilvägen. Denna stora spridning av virket gör att här tillkommer ett moment av resekostnader och tidspilan, av ringa arbetsprodukt per dag, som medför att mätning genom centraliserat organ måste bli relativt dyrbar. Såsom skogsstyrelsen även själv framhållit har anslutningen till virkesmätningsföreningen för södra Sverige blivit tämligen ringa. Den har icke fått uppdrag i den omfattning, som man hoppats. Säkerligen ha de tekniska svårigheterna och rädslan för höga kostnader varit det tillbakahållande momentet. Man torde kunna av motiven i styrelsens förslag utläsa att ett av syftena med den föreslagna nya lagstiftningen är att genom hotet med mätningssmonopol för föreningen förmå skogsägarna att mer allmänt övergå till att mäta frivilligt genom föreningen. Skulle denna förhoppning ej realiseras, skall enligt förslaget mätningssmonopolet bli verkligt.

Förbundet anser, som nyss framhållits, att det är ett önskemål att mätningen av köpvirke må i största möjliga grad äga rum genom från parterna frikopplad, opartisk personal. Men denna fördel får dock icke köpas till priset av oproportionerligt höga mätningsskostnader eller svåröverkomliga organisatoriska besvärligheter. Skogsstyrelsen har i sin motivering uttalat att mätning genom föreningens personal icke behöfve bli dyrare än mätning genom parternas folk, vilket ju även måste förpassa sig till den plats, där mätningen skulle äga rum. Detta argument är emellertid icke riktigt. Mätning av parterna själva sker i de allra flesta fall genom personal, som parterna ändock måste ha hos sig anställd och som icke drager någon särskild lön eller arvodeskostnad. Denna personal är i regel även bosatt i orten, varför resekostnaderna bli obetydliga. Härtill kommer att virkeshandeln i södra Sverige till mycket stor del äger rum med köpare, som ha småindustrier i orterna och vilka hämta sina råvaror mycket lokalt inom den när-

belägna trakten. Leveranserna ske oftast direkt från skogen till verket, och mätningen sker lassvis vid fabriken upplagsplats. Skogsstyrelsen har medgivit att i dylika fall mätning genom föreningens fast anställda personal är en omöjlighet. Man har då i stället föreslagit den metoden, att föreningen hos sig tillfälligt anställer en av köparens män, som för föreningens räkning utför mätningen i den mån virket anländer. En sådan anordning är givetvis tacksam men synes mer ägnad att tillgodose en princip än att betjäna ett praktiskt syfte.

Förbundet har med det sagda velat framhålla att i södra Sverige virkesmätningen på grund av kommunikationernas art, industriens mångskiftande natur samt fördelning på små och spridda anläggningar kommer att arbeta under mycket speciella förhållanden, som föranleda allvarliga organisatoriska svårigheter och som kunna förväntas avsevärt fördyra mätningen. Förbundet har emellertid därmed icke velat avstyrka att man bör eftersträva att erinå en opartisk mätning genom förening även i södra Sverige. Det framstår alltjämt som ett önskemål att inmätningen av köpvirke i största möjliga omfattning må kunna äga rum genom opartisk personal. Men förbundet hyser den meningen att det vid strävandena att nå fram till detta mål är farligt att gå fram bryskt. Man får icke för hävdandet av en princip allt för mycket bortse från de organisatoriska och ekonomiska skadeverkningar, som säkerligen i många fall skulle framträda vid ett tvångsvis genomförande i södra Sverige av obligatorisk mätning genom centralt organ. Då emellertid skogsstyrelsen själv i motiven uttalat att en viss smidighet torde bli nödvändig vid lagtillämpningen och att dispenser måste givas då centraliserad mätning endast med stora kostnader kan utföras, anser sig förbundet kunna tillstyrka vad styrelsen föreslagit beträffande inmätningen av köpvirke. Förbundet hyser i likhet med styrelsen den förhoppningen att utvecklingen skall bli den, att man kommer fram till opartisk mätning i tillfredsställande omfattning utan att förordnande om lagens tillämpning skall behöva utfärdas.

Förbundet anser sig i detta sammanhang böra framhålla en omständighet, från vilken man vid den föreslagna lagstiftningens omsättande i praktisk tillämpning ej bör bortse. Medan i Norrland virkesmätningen endast omfattar ett relativt litet antal olika sortiment, förekommer i södra Sverige ett mycket betydande antal sådana. Officiella mätningsregler ha redan av skogsstyrelsen utfärdats för över 30 olika slag av virke, av vilka övervägande flertalet endast framställas inom de sydligare landsdelarna. Denna mångfald olika varuslag, som förekommer vid auktoriserad mätning eller frivillig mätning genom auktoriserat organ, ställer mycket stora krav på mätarnas kompetens. Ehuru flera kurser för utbildande av mätare redan hållits, torde antalet kompetenta sådana dock fortfarande vara tämligen ringa. Man torde även få anse att många personer, som genomgått dylik kurs, icke enbart därigenom erhållit tillfredsställande skicklighet i det ömtåliga värvet att vid mätning skifta rätt mellan köpare och säljare. Det kräves även lång träning och erfarenhet. Kravet härutinnan blir så mycket större, som många av de i södra Sverige förekommande sortimenten, särskilt av lövträd, äro relativt ovanliga och icke förekomma i handeln så ofta. Det bör icke få förekomma att en hos auktoriserad mätningsförening anställd mätare visar bristande kompetens, begår uppenbara misstag eller i övrigt visar sämre kännedom om sortimentet än parterna, vilka väl i allmänhet få anses äga gammal kännedom om detsamma. Förbundet vill av dessa orsaker uttala att det icke vore lyckligt, om mätning genom virkesmätningsförening i södra Sverige växte fram eller genom lagstiftningen dreves fram i snabbare takt än tillgången på skickliga mätare medgäve. Ett bakslag kunde annars lätt inträffa, som finge befaras undergräva förtroendet för det statligt kontrollerade mätningsväsendet.

I ett par yttranden har gjorts gällande att de betänkligheter, som uttalats med avseende å tillämpandet av opartisk mätning i de sydliga delarna av landet, vore opåkallade. Dylik mening har uttalats av bl a. *Sveriges skogsägareföreningars riksförbund* med instämmande av *Sveriges lantbruksförbund*.

Departementschefen.

Föredragande departementschefen, statsrådet Sköld, har rörande de med lagstiftningen förknippade mera allmänna frågorna anfört följande.

»Ur olika synpunkter är det av stor vikt att ordning och reda härska på virkesmätningens område. Att mätningen av virke sker på ett tillförlitligt och lämpligt sätt är av betydelse i första hand för dem, som sälja och köpa virke. Eftersom gottgörelsen ått de arbetare, som syssla med virkets avverkning i skogen och med dess transport därifrån, i stor utsträckning grundas på mätning av det virke, med vilket de taga befattning, äro även arbetarna beroende av det sätt, varpå mätningen sker. Jämväl för det allmänna är uppenbarligen i skilda hänseenden en tillfredsställande och väl organiserad virkesmätning av synnerligt intresse.

Tidigare ha inom vårt land avsevärda missförhållanden förelegat på virkesmätningens område. Dessa missförhållanden ha i ganska betydande utsträckning kunnat avhjälpas med stöd av den lagstiftning rörande mätning av virke, som under senare tid genomförts. Sålunda har tillkomsten av 1935 års lag om virkesmätning medverkat till att upphäva den beroende ställning, virkessäljarna dessförinnan intogo i förhållande till köparna av virke; och genom de regler, som innefattas i 1943 års lag om mätning av ved och annat virke, har bl. a. en länge eftersträvad enhetlighet i fråga om mätningsreglerna befrämjats. Det torde dock icke förnekas att åtskilliga brister med avseende å virkesmätningen alltjämt äro för handen. Så är fallet särskilt inom de södra delarna av riket, där lagstiftningen endast hunnit verka en kortare tid, men även vad angår vissa trakter av mellersta och norra Sverige synas anmärkningar kunna riktas mot mätningsförfarandet.

Såsom framgår av vad jag tidigare anfört upphör 1943 års lag inom kort att gälla. Att i fortsättningen lämna virkesmätningsförfarandet helt oreglerat synes knappast kunna ifrågakomma; önskvärda förbättringar på förevarande område torde nämligen, framför allt med hänsyn till de olika intressen som här göra sig gällande, icke kunna åstadkommas utan stöd av lagstiftningen. Det torde snarare kunna befaras att, därest lagstiftningen i fråga om virkesmätning upphörde, de hittills vunna framstegen skulle gå förlorade och de tidigare olägenheterna ånyo vinna insteg eller ock andra dylika framträda. I betraktande härav finner jag påkallat att frågan om fortsatt lagstiftning rörande virkesmätning nu upptages till övervägande. Det framstår härvid helt naturligt såsom önskvärt att på hithörande område erhålla en för hela riket gemensam lagstiftning av mera permanent karaktär. Enligt min mening synes man böra bygga vidare på den grund, som lagts genom

1943 års lag. Erfarenheterna av denna lag ha i stort sett varit goda, och lagen har givit möjligheter till ett smidigt beaktande av de skilda förhållandena inom ifrågavarande verksamhet. Vissa jämkningar synas emellertid påkallade i lagstiftningen med hänsyn till de vunna erfarenheterna. I det följande kommer jag att närmare beröra dessa skiljaktigheter och motiven för desamma.

Genomförandet av en enhetlig och bestående lagstiftning rörande virkesmätning stöter på besvärligheter med hänsyn till de skiftande förhållandena inom landets olika delar. I anseende till de skiljaktigheter, som sålunda föreligga, och då det uppenbarligen bör eftersträvas att nödiga förbättringar avseende virkesmätningen såvitt möjligt komma till stånd på frivillighetens väg, torde lagstiftningen icke lämpligen kunna konstrueras annorlunda än i form av en fullmaktslag, som lämnar offentlig myndighet tillfälle att ingripa, då så är av nöden. Det av skogsstyrelsen nu framlagda lagförslaget bygger också på denna tankegång, vilken jämväl ligger till grund för 1935 och 1943 års lagar.

Skogsstyrelsens förslag utgår från att de organisationer, som redan existera på virkesmätningens område, liksom hittills skola kunna utnyttjas såväl vid ett frivilligt åvägabringande av önskvärda förbättringar beträffande mätningen som ock då ett ingripande från det allmännas sida i angivet syfte äger rum. Nämda organisationer, virkesmätningens föreningarna, omhändervärdarna redan för närvarande en avsevärd del av virkesmätningen inom riket. Det synes mig under sådana förhållanden synnerligen ändamålsenligt att den erfarenhet och kunnighet, som är till finnas inom föreningarna, tages i anspråk vid genomförandet av den ifrågasatta lagstiftningen. En sådan anordning förefaller av olika anledningar vara att föredraga framför den från vissa håll förordade metoden med tillsättandet av särskilda yrkesmätare, till vilka parter som vore missnöjda med företagen frivillig mätning kunde vända sig för att erhålla omprövning av mätningen.

I åtskilliga yttranden över skogsstyrelsens förslag har gjorts gällande att en i enlighet med förslaget anordnad opartisk mätning icke skulle kunna införas i södra Sverige utan att vålla dem, som därav berördes, betydande kostnader och jämväl besvär av olika slag. Emellertid har även i en del av de yttranden, vari påståenden av denna innebörd framställt, medgivits att i fråga om vissa virkesslag, t. ex. massaved, möjlighet föreläge att utan nämnvärd olägenhet tillämpa dylik mätning jämväl i de sydliga delarna av landet. Enligt min mening bör en opartisk mätning kunna komma till stånd även i södra Sverige, därest behörig hänsyn tages till de där rådande förhållandena. Sådan mätning skulle säkerligen starkt befrämjas genom ett samarbete mellan den uti ifrågavarande del av landet verksamma virkesmätningens föreningen och skogsägarnas organisationer. I detta sammanhang vill jag emellertid kraftigt understryka att under det opartiska mätningens verksamhet ej bör inbegripas annan mätning än sådan, som lämpligen kan omhändervärdas av organet. Även vid själva utförandet av den mätning, som uppdrages åt organet, bör nödig hänsyn till förhållandena tagas. Sålunda tor-

de av praktiska skäi mätningen i vissa fall böra — såsom nu inom en del mellansvenska bygder sker — komma till utförande på så sätt, att mätningen på mätningorganets uppdrag verkställas av köparens egen personal. Hinder synes ej heller böra möta mot att mätningens verkställande anförtros åt personer, som äro i säljarens tjänst. Jämväl hos säljar- och köparorganisationerna anställd personal torde stundom kunna anlitas för ändamålet. All mätning, som företages av andra än organets egna mätare, bör självfallet underkastas noggrann kontroll från organets sida.

Skulle det visa sig nödvändigt att inom viss del av landet införa obligatorisk opartisk mätning, torde även denna mätning böra anordnas efter de riktlinjer, som nyss angivits. I ett sådant läge torde det emellertid ofta komma att visa sig erforderligt att dispens från förordnandet om den opartiska mätningen beviljas. Att, såsom av några hörda myndigheter föreslagits, i själva lagen meddela föreskrifter, varigenom viss mätning av mindre betydelse undantogs från lagens regler, förefaller mig däremot icke lämpligt.

Såsom skogsstyrelsen föreslagit synes det böra ankomma på Kungl. Maj:t att förordna om införandet av obligatorisk opartisk mätning. Då fråga uppkommer om införandet av sådan mätning, böra yttranden i saken införskaffas från alla myndigheter och sammanslutningar, som kunna förväntas sitta inne med kännedom om hithörande förhållanden. Endast då av den förebragta utredningen klart framgår att utsikt saknas att på frivillighetens väg uppnå erforderliga förbättringar på virkesmätningens område, bör förordnande av nu avsett slag tillgripas.

Rörande frågan, huruvida vid en laglig reglering av virkesmätningen mätningen av eget virke bör likställas med mätningen av köpvirke, råda synnerligen delade meningar. Skogsstyrelsens förslag härutinnan, innebärande att det egna virket skulle i mätningshänseende vara underkastat samma behandling som köpvirket, har sålunda från många håll blivit föremål för bestämda gensagor, medan man å andra sidan i åtskilliga yttranden lämnat sin anslutning till detsamma. De skäl, som åberopats mot ett godtagande av skogsstyrelsens ståndpunkt i frågan, synas icke i och för sig kunna fränkännas berättigande. Det läter nämligen ej kunna bestridas att de motiv, som föreligga för att låta inmätningen av köpvirke under särskilda omständigheter verkställas genom ett opartiskt organs försorg, icke med samma styrka göra sig gällande beträffande mätningen av eget virke. Emellertid måste vid ett ställningstagande till förevarande spörsmål jämväl beaktas den av skogsstyrelsen särskilt betonade synpunkten att, därest i lag bestämdes att allenast köpvirke skulle kunna mätas genom opartisk mätares försorg, det eftersträfvade syftet med lagen skulle kunna motverkas därigenom, att köparna allmänt överginge till att förvärva virke medelst rotköp. Då en dylik utveckling icke kan anses önskvärd, synes mig spörsmålet böra erhålla sin lösning på det sätt, att rotköpt virke — dock endast sådant, som avverkats av den, vilken driver verksamhet för förädling av virke, för att användas i nämnda verksamhet — i mätningshänseende likställas med köpvirke, medan mätningen av annat eget virke lämnas i huvudsak oberörd av lagstiftningen.

Opartisk mätning av sådant eget virke, som sist nämnts, synes sålunda böra komma till utförande endast då virkesägaren därom framställer begäran eller då dylik mätning påkallas av arbetareparten eller annan, som därav har ett rättsligt intresse. Mot en på angivet sätt utformad lagstiftning torde några mera vägande betänkligheter ej kunna resas. Det bör bemärkas att rotköpt virke redan nu i stor omfattning göres till föremål för opartisk mätning.

Den av skogsstyrelsen förordade organisationen av mätningsorganen synes mig i stort sett ägnad att följas vid ett genomförande av lagstiftningen. Då förordnande om opartisk mätning skall meddelas, synes sålunda — såsom jag redan framhållit — mätningen böra, såvitt möjligt, genom auktorisation uppdragas åt en redan verksam virkesmätningsförening eller annan sammanslutning med liknande syfte. Enligt 1943 års lag, som även innehåller bestämmelser om auktorisation av virkesmätare, föreligger möjlighet att auktorisera jämväl enskild person. Denna möjlighet har under den tid, lagen varit gällande, icke i något fall begagnats. Något påtagligt behov av att i den nya lagen bibehålla berörda möjlighet synes icke vara för handen. Då härtill kommer att ett lämpligt förfarande vid överklagandet av auktoriserad mätningförrättning, verkställd av enskild person, skulle ställa sig svårt att anordna, förefaller mig riktigast att i lagen den auktoriserade mätningen förbehålles virkesmätningsförening eller liknande sammanslutning. För meddelandet av auktorisation åt sådan sammanslutning torde ej vara erforderligt att såsom villkor uppställa att dess stadgar fastställts av Kungl. Maj:t. Det synes vara tillräckligt att vid prövningen av fråga om auktorisation för sammanslutning tillses att stadgarnas innehåll är sådant, att sammanslutningen kan förväntas bli skickad för det ifrågasatta uppdraget. För att så skall anses vara fallet torde dock i några avseenden särskilda krav böra uppställas. Sålunda synas stadgarna under alla förhållanden böra innefatta föreskrift därom, att virkessäljar- och virkesköparintressena skola vara lika företrädde inom styrelsen, att sammanslutningens mätningpersonal skall antagas av styrelsen samt att inom sammanslutningen skall finnas särskild kontrollnämnd. Vad angår styrelsens sammansättning torde fog ej finnas för fordran på att jämväl arbetareparten skall vara representerad inom styrelsen. Sistnämnda parts intresse av att mätning, som skall ligga till grund för bestämmande av arbetslön, utföres korrekt torde bli tillräckligt tillgodosett, om — såsom skogsstyrelsen förordat — denna part vid sidan av säljare- och köpareparterna blir företrädde inom kontrollnämnden. För en var av nyssnämnda tre parter bör i kontrollnämnden finnas en representant. Otvivelaktigt skulle, såsom i ett flertal yttranden framhållits, åt nämnden kunna beredas en avsevärt starkare ställning än densamma enligt förslaget komme att intaga, därest antalet ledamöter i nämnden utökades från tre till fyra genom föreskrift om att i nämnden skulle förutom säljare-, köpare- och arbetarerepresentanterna ingå även en opartisk ordförande. Då jämväl av andra skäl, vilka torde framgå av vad jag i fortsättningen kommer att anföra, en sådan utökning av nämndens ledamotsantal framstår såsom lämplig, anser jag mig böra förorda densamma. Mången gång torde även kunna vara lämpligt att till ordförande utses en

person med domarekompetens. I de fall, då enighet ej kan uppnås inom nämnden, bör ordförandens röst bliva utslagsgivande. I fråga om utseendet av ledamöter i nämnden torde det allmännas intresse av virkesmätningens riktiga handhavande påfordra att ordföranden förordnas av offentlig myndighet. Då antalet auktoriserade virkesmätningens organ får förutsättas bliva relativt litet, läser utseendet av ordförande kunna uppdragas åt Kungl. Maj:t. Den ledamot, som har att företräda arbetarnas intressen, torde lämpligen böra utses av någon arbetarorganisation, som Kungl. Maj:t bestämmer. På sammanslutningens styrelse torde böra ankomma att tillsätta övriga ledamöter i nämnden. Vid tillsättandet av ledamöter bör noga iakttagas att genom dem en ingående sakkunskap tillföres nämnden. Jag utgår även från att nämnden, i den mån så befinnes behövt, i sin verksamhet utnyttjar den insikt och erfarenhet, som på ifrågavarande område är att tillgå inom virkesmätarnas led.

Kontrollnämndens uppgift bör inskränkas till att avse prövning av klagan över mätningförrättning. För den händelse, såsom av skogsstyrelsen föreslagits, det jämväl ålades nämnden att utöva en generell tillsyn över mätningens arbetet, skulle det bliva nödigt att genom lagföreskrifter eller i annan ordning verkställa en ingalunda lätt gränsdragning mellan nämndens och styrelsens åligganden; men även om en sådan gränsdragning företoges med all möjlig omsikt, skulle säkerligen vid den praktiska tillämpningen av de uppställda reglerna tveksamma fall ofta komma att uppstå och vålla tvistigheter.

Därest kontrollnämnden erhåller en sådan sammansättning som nyss angivits, lära större betänkligheter ej behöva möta mot att låta nämndens beslut bliva definitiva. På så sätt skulle vinnas den fördelen, att ett snabbt avgörande rörande överklagade mätningförrättningar kunde komma till stånd. Att så sker är, såsom i vissa yttranden påpekats, av stor betydelse. I detta sammanhang må anmärkas att, enligt vad jag erfarit, under den tid 1943 års lag varit gällande besvär icke blivit hos skogsstyrelsen i något fall anförda över annan mätning än sådan som avsett ved.

Då en virkesmätningens förening eller annan sammanslutning erhåller auktorisation såsom virkesmätare, blir givetvis icke annan av sammanslutningen företagen mätning än sådan, som innefattas under auktorisationen, att betrakta såsom auktoriserad mätning. Sammanslutningen kan alltså komma att utföra såväl auktoriserad som frivillig mätning. Den olägenhet, som enligt vissa hörda myndigheters och korporationers uppfattning är förbunden med berörda förhållande, synes i viss mån kunna avhjälpas, därest sammanslutningen beslutar att all genom dess försorg verkställd mätning skall företagas i enlighet med lagens bestämmelser om auktoriserad mätning.

Om, då fråga uppstår att beträffande ett område föreskriva införandet av opartisk mätning, det icke befinnes möjligt att för ändamålet auktorisera någon redan existerande inmätningssammanslutning, måste åt statligt organ uppdragas att ombesörja mätningen. Skogsstyrelsen har för nu ifrågavarande fall föreslagit tillsättandet av en särskild nämnd, liksom motsvarande

organ enligt 1935 års lag kallad virkesmättningsnämnd. Detta förslag synes böra godtagas, och virkesmättningsnämndens organisation och verksamhet torde kunna regleras i enlighet med de riktlinjer, skogsstyrelsen uppdragit. Sålunda bör i virkesmättningsnämnden ingå en opartisk ordförande jämte fyra eller sex andra ledamöter, av vilka hälften företräder virkessäljar- och hälften virkesköparintressena. Vidare bör inom virkesmättningsnämnden för prövning av klagan över mättningsförrättning finnas en kontrollnämnd, sammansatt på sätt förut angivits beträffande dylik nämnd hos enskild sammanslutning för virkesmätning. På Kungl. Maj:t torde böra ankomma att utse ledamöter i virkesmättningsnämnden och i dess kontrollnämnd ävensom att utfärda närmare föreskrifter angående virkesmättningsnämndens verksamhet.

Därest virkesmättningsnämnd skulle komma att tillsättas, torde för bestridandet av dess organisationskostnader och löpande utgifter under den första tiden för verksamheten lån ur virkesmättningslånefonden böra kunna utlämnas till nämnden.

I 1935 års lag finnes föreskrivet att sådan i enlighet med lagen företagen mätning, som avser köpvirke, skall lända till efterrättelse mellan säljaren och köparen. Motsvarande föreskrift saknas i 1943 års lag, varför hinder ej torde föreligga att draga en jämlikt denna lag verkställd mätning av köpvirke under domstols prövning. Ej heller enligt den nu ifrågasatta lagstiftningen synes möjligheten att bringa en av auktoriserad sammanslutning eller virkesmättningsnämnd ombesörjd mätning under domstols bedömande böra vara sakägare betagen. Det torde vara tydligt att även då sådan möjlighet står sakägare till buds, betydelsen av en opartisk mätning är avsevärd. Det ligger nämligen i sakens natur att en i föreskriven ordning tillkommen mätning bör tillerkännas en hög grad av tillförlitlighet i fråga om såväl vad vid mättningsförrättningen förekommit som riktigheten av mätarnas iakttagelser och omdömen.

Enligt min mening böra strävandena att åstadkomma fasta och för så stora områden som möjligt gällande regler för inmätningen av virke uppmuntras. De bestämmelser, som för närvarande tillämpas av de inom landet verksamma virkesmättningsföreningarna, äro i skilda hänseenden sinsemellan olika. I den mån så lämpligen låter sig göra synes en ändring beträffande detta förhållande böra åvägabringas. Såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen för yttrandena över nu föreliggande lagförslag ha virkesmättningsrådet och virkesmättningsföreningarna ävensom vissa andra korporationer intagit den ståndpunkten, att utfärdandet av mättningsföreskrifter framdeles liksom hittills borde vara respektive mättningsorgans ensak. Med den inställning till frågan, åt vilken jag nyss givit uttryck, kan jag icke ansluta mig till denna ståndpunkt. Jag vill emellertid å andra sidan ej förorda att tillskapandet av mättningsregler generellt sker medelst statligt tvång. Liksom beträffande den opartiska mätningen synes man, såsom skogsstyrelsen ock förordat, böra i fråga om reglerna för inmätningen närmast eftersträva

en frivillig reglering. Till en sådan reglering bör initiativ tagas av skogsstyrelsen genom utarbetandet av ändamålsenliga föreskrifter avsedda att tillämpas inom större områden. Först därest det skulle visa sig att önskvärda förbättringar icke kunna åstadkommas på denna väg, bör det bliva en på det allmänna ankommande angelägenhet att få till stånd dylika förbättringar. Såsom redan är fallet jämlikt 1943 års lag bör alltså Kungl. Maj:t utrustas med befogenhet att förordna om tillämpning inom riket eller del därav av mättningsföreskrifter, som utarbetats av Kungl. Maj:t eller skogsstyrelsen. Vid meddelandet av sådant förordnande måste givetvis stor varsamhet iakttagas. Det är sålunda självfallet att dessförinnan yttranden skola inhämtas från de mättningsorgan, som ha sin verksamhet inom det område varom fråga är, ävensom från virkessäljare- och virkesköparensammanslutningar samt vissa myndigheter och korporationer därstädes. Dylika yttranden böra i erforderlig omfattning införskaffas jämväl då utfärdade föreskrifter ifrågasättas skola ändras eller upphävas.

Såsom jag tidigare omnämnt innefattar mätningen av virke ej allenast ett bestämmande av virkets kvantitet utan även ett bedömande av dess kvalitet. Vid en strävan att åvägabringa enhetlighet beträffande föreskrifterna om mätning är denna mätningens karaktär av betydelse. Sålunda synes den eftertraktade enhetligheten med avsevärt större lätthet kunna främjas i fråga om den kvantitativa mätningen än beträffande den kvalitativa. På sistnämnda område bör särskild försiktighet iakttagas.

En reglering av virkesmätningen i enlighet med vad jag nu anfört förutsätter tydligen en viss tillsyns- och upplysningsverksamhet från det allmänna sida. Denna verksamhet synes böra uppdragas åt skogsstyrelsen, som redan har sig anförtrodd motsvarande uppgift enligt 1943 års lag.

Skogsstyrelsen har avsett att vid ett genomförande av den nya lagstiftningen den nuvarande ordningen å virkesmättningsområdet skulle i huvudsak bibehållas. I detta läge skulle således den kungörelse, som Kungl. Maj:t hade att i samband med lagens ikraftträdande utfärda, erhålla i stort sett samma innehåll som den i anslutning till 1943 års lag tillkomna, nu gällande kungörelsen av den 31 december 1943. Även för egen del hyser jag den uppfattningen, att för närvarande anledning ej föreligger för det allmänna att i vidare mån än redan skett ingripa reglerande beträffande virkesmätningen. De mindre ändringar i förhållande till innehållet i nämnda kungörelse som av skogsstyrelsen ifrågasatts till införande i den till den nya lagen anknutna kungörelsen böra bliva föremål för närmare övervägande, sedan själva lagstiftningsfrågan lösts.»

Departementschefen, som därefter behandlat de särskilda bestämmelserna (se propositionen s. 60—66), har i fråga om 10 § i lagförslaget uttalat, att detta lagrum till innehållet överensstämmer med 6—8 §§ i 1943 års lag.

Motionerna.

I motionen I: 239 har hemställts om sådan ändring av det genom propositionen framlagda lagförslaget, att i dess 1 § första stycket andra punkten säges att bestämmelserna i denna punkt — enligt vilka Konungen må, om förhållandena därtill föranleda, förordna, att sådan mätning, varom talas i första punkten, skall ombesörjas av auktoriserad virkesmätare eller virkesmätningnämnd — endast skola gälla för de delar av riket, där 1935 års lag hittills varit gällande (se härom ovan s. 2).

Av motionärerna i likalydande motionerna I: 240 och II: 357 har påyrkats, att riksdagen vid lagförslagets behandling till dess 1 § andra stycket, enligt vilket undantag från meddelat förordnande må för särskilt fall medgivas av skogsstyrelsen, skulle lägga satsen »Dylikt undantag må med hänsyn till rådande lokala förhållanden generellt meddelas för län eller länsdel på framställning av inom området verkande myndigheter samt organ inom skogsbruk och trävaruhantering.» samt att vederbörande utskott måtte låta utarbeta förslag till härav föranledda lagtextändringar.

Utskottet.

Utskottet delar föredragande departementschefens mening att behov av lagstiftning i fråga om virkesmätning alltjämt föreligger såväl för att bevara hittills vunna framsteg som för att möjliggöra undanröjande av ännu förefintliga missförhållanden.

Lagstiftningen på detta område har fått formen av fullmaktslagar, om man bortser från den på ett tidigare stadium tillkomna förordningen den 9 maj 1924 med vissa bestämmelser angående handeln med brännved och annat virke i löst mått. Av de båda övriga nu gällande lagarna har 1935 års lag aldrig behövt tillämpas. Förordnande enligt 1943 års lag har däremot utfärdats, ursprungligen framför allt av hänsyn till rådande prisreglering. Det goda resultat, vartill 1935 års lag indirekt lett, talar enligt utskottets mening för att man även i fortsättningen väljer fullmaktslagstiftningens form. Det torde sålunda med visst fog kunna förväntas, att virkesproducenterna och andra, som driva handel med virke, skola frivilligt medverka till att ännu kvardröjande brister i fråga om virkesmätningen bliva undanröjda. Departementschefen har framhållit, att enligt hans uppfattning för närvarande ej föreligger anledning för det allmänna att i större utsträckning än redan skett ingripa reglerande beträffande virkesmätningen. Enligt utskottets mening kommer säkerligen också den framtida utvecklingen att gå i den riktningen, att lagen icke skall behöva tillgripas i vidsträcktare mån än vad som beträffande 1943 års lag nödvändiggjorts av hänsyn till priskontrollen.

Förordnande, som Kungl. Maj:t enligt 1 § första stycket i lagförslaget skall äga meddela, avser i första hand att virkesmätning skall utföras i enlighet med fastställda föreskrifter. Säkerhet föreligger emellertid icke för att ve-

derbörande följa dessa föreskrifter. Möjligheterna att komma till rätta härmed enbart genom att kriminalisera åsidosättande av utfärdade mättningsföreskrifter äro i praktiken små. Väsentligen av hänsyn härtill har i lagförslaget Kungl. Maj:t tillagts befogenhet att tillika förordna, att mätning skall utföras opartiskt och ombesörjas av utomstående, antingen auktoriserad virkesmättningsförening eller statlig virkesmättningsnämnd.

Enligt utskottets mening bör Kungl. Maj:t endast om alla andra möjligheter visat sig resultatlösa göra bruk av sin befogenhet att genom ett förordnande framtinga en obligatorisk opartisk mätning. Även då det gäller att förordna om enhetliga mättningsregler torde den största varsamhet böra iakttagas. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t icke begagnar lagens fullmakter utan att först hava rådfört sig med de myndigheter och organisationer, som äro verksamma på området. Något uttryckligt lagstadgande i detta avseende synes utskottet dock knappast erforderligt.

Frågan om lagens tillämpningsområde har under förarbetena varit föremål för mycket delade meningar. Majoriteten av de lokala remissinstanser, som ha sin verksamhet i södra Sverige, har ställt sig mycket tveksam eller direkt avvisande till förslaget att införa en enhetlig även för de södra delarna av landet gällande virkesmättningslag.

Det är obestriddligen riktigt, som från många håll invänts, att förhållandena inom skogsbruket i södra Sverige i en mängd hänseenden avvika från vad gäller i andra delar av landet. Mättningsväsendet synes därför icke kunna utformas på enahanda sätt i alla landsdelar. Denna omständighet torde emellertid icke böra föranleda, att lagen icke göres gemensam för riket i dess helhet. Det är uppenbarligen en betydande fördel, att den grundläggande lagstiftningen är densamma för hela landet.

Om emellertid Kungl. Maj:t skulle finna erforderligt att begagna de befogenheter, lagen skänker, måste uppenbarligen särskilt vad gäller förordnande om obligatorisk opartisk mätning den allra största hänsyn tagas till de lokala förhållandena. Ett dylikt förordnande bör icke givas större räckvidd än som är fullt försvarligt ur praktiska och ekonomiska synpunkter. Frånsett vad som betingas av priskontrollen bör förordnande sålunda icke få omfatta andra fall än de, i vilka mätning fordras för bestämmande av köpeskillning för sålt virke eller för bestämmande av avverknings- eller flottningskostnad eller på grund av därmed jämförliga hänsyn. Vidare måste det vara uteslutet att införa obligatorisk opartisk mätning i fall, där åtgärden skulle medföra sådana extra kostnader, att skogens rotvärde komme att nämnvärt minska. I detta hänseende kan utskottet hänvisa till de kritiska anmärkningar, utskottet anförde i sitt utlåtande nr 53 vid 1943 års riksdag i samband med antagande av 1943 års lag. Det torde dock icke vara genomförbart att i själva lagtexten inrycka generella begränsningar och inskränkningar i fråga om virke, som kan underkastas förordnande. Att begränsningar av olika slag måste göras, då ett förordnande skall meddelas, är uppenbart och har också förutsetts i själva lagtexten.

På nu anförda skäl kan utskottet icke tillstyrka — såsom i motionen I: 239 påyrkats — att lagens tillämpningsområde vad avser förordnande om obli-

gatorisk opartisk mätning begränsas till de delar av landet, för vilka 1935 års lag är gällande.

Icke heller synes det utskottet lämpligt att enligt yrkande i motionerna I: 240 och II: 357 giva skogsstyrelsen befogenhet att från meddelat förordnande bevilja generella undantag för hela län eller länsdelar. Undantag av så omfattande slag torde böra göras redan i Kungl. Maj:ts förordnande.

I 10 § första och andra styckena i lagförslaget ha sammanförts straffstadgandena i 6 och 7 §§ i 1943 års lag. Utskottet har funnit, att dessa straffbestämmelser böra göras till föremål för översyn, när 1943 års tillfälliga och krisbetonade lag nu ersättes med en permanent sådan. Utskottet har icke funnit erforderligt med hänsyn till de intressen, som lagstiftningen vill tillgodose, att såsom i propositionen föreslagits i den nya lagen oförändrat bibehålla de vidsträckta beskrivningarna av de enligt 1943 års lag straffbelagda förseelserna. Sålunda synes icke varje åsidosättande av fullgörande av föreskrift, som meddelats med stöd av lagen, böra vara straffbart. I skogsstyrelsens cirkulär förekomma en rad ordningsföreskrifter, vilkas överträdande icke bör bliva föremål för straff. Med stöd av lagen kan meddelas föreskrift även angående gäldande av kostnader vid auktoriserad mätning. Straff vid bristande förmåga att fullgöra dylika föreskrifter bör rimligtvis icke ifrågakomma. Behov torde icke föreligga av särskilt straff för den obestämde förseelsen förhindrande eller försvårande av verkställande av mätning.

Utskottet har för sin del ansett tillräckligt med straffstadganden i tre fall.

Av grundläggande betydelse är att de mätningsregler, som meddelats med stöd av 1 § första stycket första punkten att tillämpas vid mätningens utförande, efterkommas. Åsidosättande av dylika föreskrifter, som avse själva mätningsförfarandet, bör vara straffbart, däremot icke åsidosättande av andra ordningsmässiga föreskrifter och stadganden, som utfärdats enligt lagen.

Skulle någon, i trots av att enligt 1 § första stycket andra punkten obligatorisk opartisk mätning införts, obehörigen verkställa mätning, bör han kunna bestraffas. I likhet med vad gäller enligt 1943 års lag bör däremot icke blotta underlåtenheten att ombesörja obligatorisk opartisk mätning straffbeläggas.

Slutligen måste finnas ett stadgande om straff för försumlighet eller vårdslöshet vid virkesmätning.

I enlighet med dessa grundsatser har utskottet låtit verkställa en omarbetning av 10 § första och andra styckena i förslaget.

Under åberopande av vad ovan anförts får utskottet hemställa,

A. att riksdagen — med förklaring, att det genom propositionen framlagda lagförslaget icke kunnat i oförändrat skick antagas — måtte för sin del antaga följande förslag till

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

L a g

om virkesmätning.

Häri genom förordnas som följer.

1 §.

Konungen äger då särskilda skäl därtill äro förordna, att inom riket eller viss del därav mätning av virke skall, där mätningen är avsedd att ligga till grund för bestämmande av vederlag för virket eller där den som driver verksamhet för förädling av virke låtit på grund av avverkningsrätt avverka virket för att använda detta i nämnda verksamhet, utföras i enlighet med föreskrifter som meddelas av Konungen eller skogsstyrelsen. Om förhållandena därtill föranleda må Konungen tillika förordna, att sådan mätning skall ombesörjas av virkesmätare, som av Konungen eller skogsstyrelsen därtill erhållit tillstånd (auktorisation), eller ock av virkesmätning snämnd varom i denna lag förmäles. Finnes visst slag av virke böra undantagas från förordnande eller påkallas eljest av förhållandena inskränkningar, skola därav föranledda begränsningar i förordnandet göras.

Undantag från meddelat förordnande må för särskilt fall medgivas av skogsstyrelsen.

Med mätning av virke förstås i denna lag dels bestämmande genom räkning och mätning av virkets stycketal och dimensioner eller, där virket mätes i travat mått, av antalet och dimensionerna av de staplar, travar eller vältor vari virket upplagts, dels ock bedömande, huruvida och i vad mån virket är behäftat med fel samt vilken hänsyn därtill skall tagas, ävensom av virkets beskaffenhet i övrigt.

2 §.

Auktorisation som virkesmätare må meddelas allenast virkesmätningssällning eller annan sammanslutning med liknande syfte vars stadgar innehålla föreskrift därom, att virkessäljar- och virkesköparintressen skola vara lika företrädade inom sammanslutningens styrelse, att sammanslutningens mätningssällning skall antagas av styrelsen samt att hos sammanslutningen skall finnas kontrollsnämnd med uppgift att pröva klagan över auktoriserad mätning.

Kontrollsnämnd skall bestå av ordförande samt tre andra ledamöter, av vilka en skall företräda virkessäljar-, en virkesköpar- och en skogsarbetarintressen. Ordföranden tillsättes av Konungen, och den ledamot, som skall företräda skogsarbetarintressen, utses på sätt Konungen bestämmer; övriga ledamöter tillsätts av sammanslutningens styrelse. För varje ledamot skall finnas

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

en i enahanda ordning utsedd suppleant. Om omröstning i nämnden skall gälla vad i lag finnes stadgat rörande omröstning beträffande tvistemål i rådhusrätt.

Auktorisation kan begränsas att avse visst område eller på annat sätt inskränkas. Auktorisation må när som helst återkallas.

3 §.

Virkesmättningsnämnd skall bestå av ordförande samt fyra eller sex andra ledamöter, av vilka hälften skall företråda virkessäljar- och hälften virkesköparintressen. För varje ledamot skall finnas en suppleant. Ledamöter och suppleanter förordnas av Konungen.

För prövning av klagan över mätning, som ombesörjes av virkesmättningsnämnd, skall finnas av Konungen utsedd kontrollnämnd. Beträffande sammansättningen av kontrollnämnd och omröstningen i sådan skola bestämmelserna i 2 § andra stycket lända till efterrättelse.

Konungen utfärdar reglemente för virkesmättningsnämnd.

Vad nedan i denna lag stadgas om auktoriserad mätning skall ock gälla beträffande mätning som ombesörjes av virkesmättningsnämnd.

4 §.

Har förordnande jämlikt 1 § första stycket andra punkten meddelats, skall där så påfordras även annan mätning av virke än sådan som omfattas av förordnandet verkställas såsom auktoriserad mätning.

5 §.

Auktoriserad mätning skall utföras av mätningpersonal som är anställd hos den, som ombesörjer mätningen, eller ock av denne förordnats att utföra sådan mätning. Innan någon verkställer auktoriserad mätning, skall han avgiva skriftlig försäkran att efter bästa förstånd och samvete med oväld och redlighet utföra anförtrodda uppdrag angående dylik mätning samt att icke för obehörig yppa förhållanden som avse mätningen.

6 §.

Över vad vid auktoriserad mätning förekommit skall upprättas skriftlig handling (mätbesked).

7 §.

Den som är missnöjd med auktoriserad mätning äger däröver föra klagan hos kontrollnämnden inom tio dagar efter förrättingens avslutande, såframt han icke vid avslutandet eller sedermera före klagotidens utgång skriftligen godkänt törrettningen.

Över kontrollnämndens beslut må klagan ej föras.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

8 §.

Föreskrifter angående gäldande av kostnader, som uppkomma i anledning av auktoriserad mätning, meddelas av Konungen.

9 §.

Uppsikt över mätning, varom stadgas i denna lag, utövas av skogsstyrelsen.

10 §.

Visar någon vårdslöshet eller försummelse vid utförande av mätning enligt denna lag eller ombesörjer någon sådan i lagen avsedd mätning som han icke är berättigad verkställa, straffes med dagsböter.

Åsidosätter någon vad på honom ankommer till fullgörande av mättningsregel, som meddelats med stöd av denna lag, eller ombesörjer någon sådan i lagen avsedd mätning som han icke är berättigad verkställa, straffes med dagsböter.

Med dagsböter straffes ock den som förhindrar eller försvårar verkställande av mätning, som avses i denna lag, eller som åsidosätter vad på honom ankommer till fullgörande av föreskrift, som meddelats med stöd av lagen.

Med dagsböter straffes ock den som visar vårdslöshet eller försummelse vid utförande av mätning enligt lagen.

Vad här stadgats skall icke äga tillämpning å gärning, som är straffbar enligt allmänna strafflagen.

Böter tillfalla Kronan.

11 §.

Närmare föreskrifter angående tillämpningen av denna lag meddelas av Konungen eller efter Konungens bestämmande av skogsstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1947, då lagen den 20 juni 1935 (nr 369) om virkesmätning upphör att gälla.

B. att motionerna I: 239 samt I: 240 och II: 357 måtte anses besvarade genom vad utskottet hemställt under A.

Stockholm den 22 maj 1947.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid ärendets behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Norman, Holmbäck, Hage, Björkman, Sten, Nils Elowsson*, Hallagård och Hagman;

från andra kammaren: herrar Olovson i Västerås, Johnsson i Kastanjegården, Hedlund i Rådom, Andersson i Gisselås, fru Västberg*, herrar Andersson i Eskilstuna*, Lundberg och Holmberg*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Hagman*.